

INVENTOINTIRAPORTTI

Salo, Halikko, Mustamäki
Suunnittelualueen arkeologinen tarkkuusinventointi
16.–17.4.2024

Museovirasto

Arkeologiset kenttäpalvelut

Vesa Laulumaa

Tiivistelmä

Salon kaupungilla on käynnissä Riikki-Mustamäki yleiskaavan muutoshanke. Suunnittelualue sijaitsee entisessä Halikon kunnassa noin 5 kilometriä länteen Salon keskustasta. Varsinais-Suomen maakuntamuseo edellytti vuonna 2017 antamassa lausunnossaan tarkkuusinventointia osalla kaava-alueesta, joka tarkentui 11,7 ha kokoiseksi kaavoituksen edetessä. Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut teki tarkkuusinventoinnin 16.–17.4.2024. Kenttätöyönjohtajana toimi tutkija FM Vesa Laulumaa.

Inventoitavalta alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännekohteita, mutta sen välittömässä läheisyydessä on mm. Rikalan laaja rautakautinen asutus- ja kalmistokeskittymä linnavuorineen, Lastenkoti-niminen myöhäisrautakautinen kätkö ja Hirvikallion keskiaikainen asuinpaikka.

Tarkkuusinventointia tehtiin koekuopittamalla, pintapoimintana ja metallinetsimillä. Koekuopitus ei tuottanut merkittäviä löytöjä, eikä havaittu kiinteitä muinaisjäännekohteita. Maaperä oli pääosin savea. Pintapoiminnassa ja metallinetsinnässä löydettiin joitakin esineitä, kuten kuonaa, keramiikkaa ja kvartsia. Metallinetsinnässä löydettiin myös muutamia keskiaikaan viittaavia esineitä, kuten pronssipadan kappaleita ja puukon hela, mutta muut löydöt olivat nuorempia tai metalliroskaa. Löydettyjen esineiden perusteella alueella on ollut keskiaikaista asutusta, mutta ei varhaisempaa merkittävää asutusta tai hautauksia.

Sisällys

Tiivistelmä

Arkistotiedot

Sijaintikartta

1. Johdanto	1
2. Inventoinnin valmistelu	2
3. Tutkimusalue ja sen historiaa	2
4. Tarkkuusinventoinnin maastotyöt ja tulokset	6
4.1. Maastotyöt ja menetelmät	6
4.2. Tulokset	9
5. Yhteenveto	13
Valokuvaluettelo	14
Lähteet	15

Liitteet

Yleiskartta

Kannen kuva: Salo, Halikko, Mustamäki. Maisemaa tutkimusalueelta kohti taustalla näkyvää Halikonlahtea. Kuvan keskellä olevalla metsäisellä mäellä on Rikalan linnavuori. Kuvauskohterin kuva luoteesta. (AKDG7429:3)

Raportin karttapohjat ja ilmalaserkeilausaineisto Maanmittauslaitos 2024

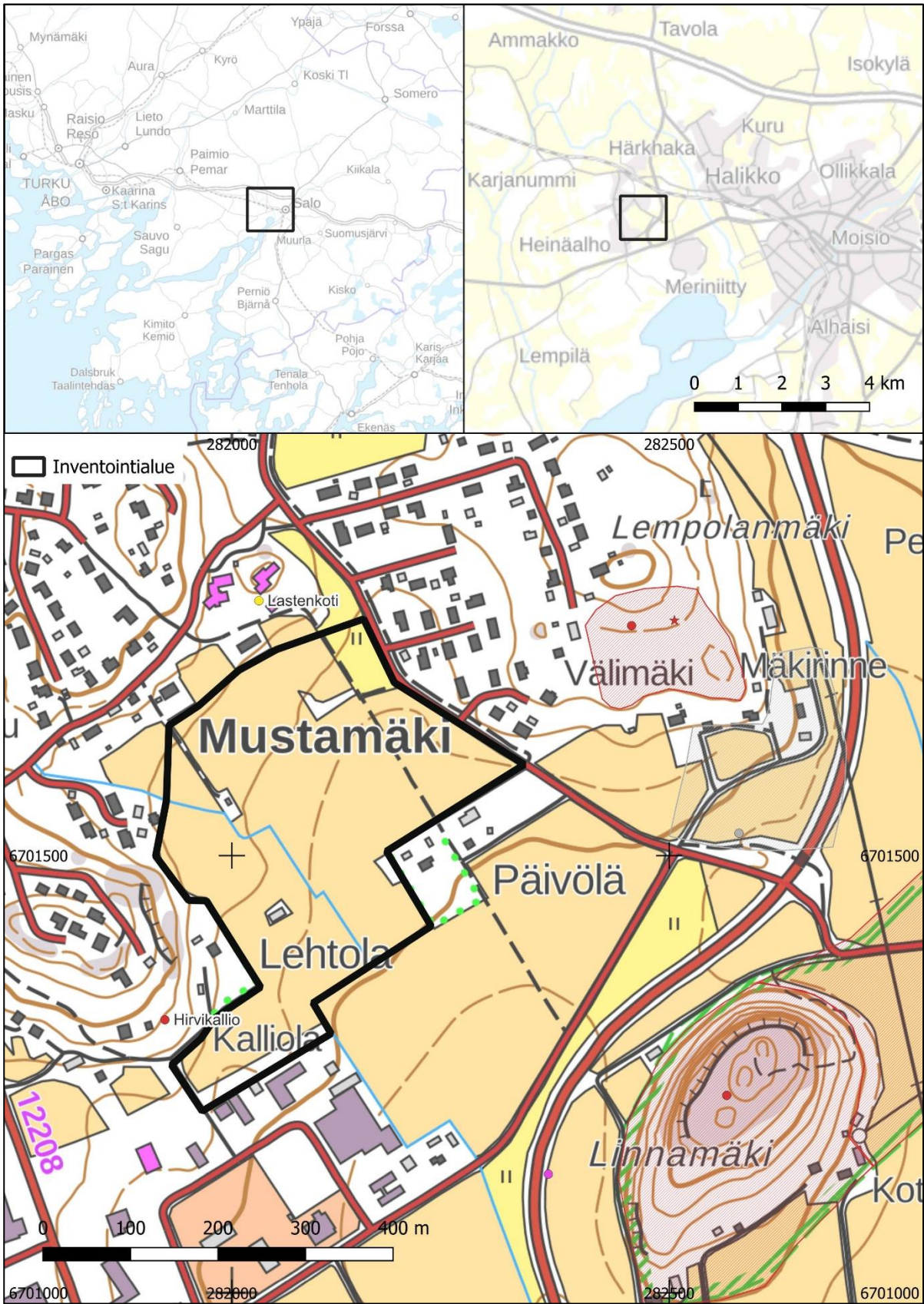
Arkistotiedot

Kunta:	Salo (ent. Halikko)
Tutkimus:	Salo, Halikko, Mustamäki. Suunnittelualueen arkeologinen tarkkuusinventointi
Kenttätöönjohtaja	Tutkija FM Vesa Laulumaa
Arkeologit:	Apulaistutkija FM Johanna Seppä ja apulaistutkija HuK Aleksi Stenberg
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut
Tutkimuksen tilaaja:	Salon kaupunki, maankäyttöpalvelut. Hornintie 2–4, 28400 Halikko. Tilaajan yhteyshenkilö yleiskaavainsinööri Juha Mäki
Inventointialueen laajuus:	Noin 11,7 ha
Koordinaatit	Keskipiste, P: 6701547, I: 282095
Kenttätöaika:	16.–17.4.2024
Löydöt:	KM46653:1–10 (diar. 18.4.2024)
Valokuvat:	AKDG7429:1–18

Raportti on arkistoituna pdf-muodossa Museoviraston asiakirjanhallintajärjestelmässä. Kopio on toimitettu työn tilaajalle

Sijaintikartta

1. Johdanto

Salon kaupungilla on käynnissä Riikki-Mustamäki yleiskaavan muutoshanke. Suunnittelualue sijaitsee entisessä Halikon kunnassa noin 5 kilometriä länteen Salon keskustasta. Varsinais-Suomen maakuntamuseo on antanut 1.8.2017 lausunnon (Dnro 8019-2017) neljästä kaavahankkeesta Salon Halikossa. Lausunnossa kaavahanke nro 3 on nimellä *"Salojantien päässä oleva peltoaukea"*. Tämä alue muodostaa noin 11,7 hehtaarin alueen Riikki-Mustamäki yleiskaavan muutoksessa, jonka koko pinta-ala on noin 67,3 hehtaaria. Museo toteaa lausunnossaan, että peltoalueella on tehtävä arkeologinen tarkkuusinventointi, jossa *"tulee selvittää, onko alueella muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, ja mikäli on, mikä on niiden säilymisaste, laajuus ja syvyys."* Lausunnossa mainitaan myös, että alueella on sijainnut Hirvikallion vanha kylätontti, jolla ei ole enää rakennuksia. Tämä aiheutti hieman hämminkiä inventointia valmisteltaessa, koska Hirvikallio (muinaisjäännöstunnus 1000009579) ei muinaisjäännösrekistein mukaan ole enää lausunnossa mainitulla paikalla. Vuonna 2024, kun tarkkuusinventointi tehtiin, Hirvikallion sijainti oli siirtynyt noin 200 metriä länteen peltoalueen ulkopuolelle, metsäiseen mäen rinteeseen. Siirron on tehnyt Varsinais-Suomen museon arkeologi. Todennäköisesti syynä siirtoon on ollut historiallisen ajan kartalta saatu tarkempi sijaintitieto.

Helsingissä 14.6.2024

Vesa Laulumaa

2. Inventoinnin valmistelu

Inventoinnin valmistelussa selvitettiin alueen esihistoriallista potentiaalia liittyen lähinnä kivikauden ja rautakauden asutukseen, lisäksi selvitettiin historiallisen ajan maankäyttöä ja asutusta inventoitavalla alueella. Perustietoja alueen arkeologisista kohteista ja tutkimushistoriasta hankittiin Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä ja kulttuuriympäristön rekisteriportaalin raporteista ja asiat.museovirasto.fi -sivustolta.

Historiallisen ajan kohteiden arkeologista potentiaalia selvitettiin tarkastelemalla historiallisen ajan karttoja, mm. tilus- ja rajakartat 1600–1700-luvulta (ks. Lähteet luettelo historiallisista kartoista, pitäjänkartasto 1800-luvun puolivälistä 1900-luvun alkuun ja venäiset topografikartat ja Senaatinkartasto 1800-luvun lopulta sekä ns. Kuninkaan kartasto 1700–1800-lukujen vaihteesta). Kartta-aineisto oli saatavissa digitoituna Kansallisarkiston verkkopalvelusta. Lisäksi tarkasteltiin 1900-luvun kartta- ja ilmakuva-aineistoja, joiden avulla voi selittää maastossa havaittavia ilmiöitä. Vanhoja peruskarttoja ja Senaatinkartastoa tarkasteltiin vanhatkartat.fi -sivustolla ja vanhoja ilmakuvia paikkatietoikkuna.fi -sivustolla. Taustatietoa alueesta hankittiin mm. pitäjänhistorioista ja aiemmista tutkimusraporteista.

Esihistoriallisen ajan, erityisesti kivikauden, arkeologista potentiaalia selvitettiin mallintamalla muinaisia merenrantavaiheita ja tutkimalla alueen maaperäkartoja. Kivikauden pyyntielinkeinoja harjoittaneen väestön asuinpaikat olivat pääosin rantojen tuntumassa ja erityisesti hiekkapohjaiset alueet olivat suosittuja asuinpaikkoja.

Valmisteluvaiheessa arkeologisia ilmiöitä etsittiin myös Maanmittauslaitoksen ilmalaserkeilausaineistosta tuotetuista visualisoinneista, joissa erityisen hyvin näkyvät maahan kaivetut rakenteet. Tässä tapauksessa käytössä oli MML:n tuottamasta uudesta, aiempaa selvästi tarkemmasta 5p/m².

3. Tutkimusalue ja sen historiaa

Tutkimusalue (kuva 1) eli inventointialue sijaitsee Mustamäellä Halikossa noin 5 km Salon keskustasta länteen (ks. sijaintikartta raportin alussa). Tutkimusalue on kooltaan noin 11,7 ha ja sen tuntumassa sijaitsee useita rautakautisia kohteita, joista merkittävimpiä ovat Rikalanmäki, jolla sijaitsee useita rautakautisia asuin- ja hautapaikkoja, ja Rikalan rautakautinen linnavuori, jotka muodostavat valtakunnallisesti merkittävän kulttuurimaisemakohteen Halikonjoen varressa.

Tutkimusalue on rakentamatonta peltoa, jolla sijaitsee vain vaja ja pumppuasema. Peltoja ympäröivä mäet, joilla on pääosin pientaloasutusta, peltojen kaakkoispuolella on teollisuusalue. Itäpuolella olevalla Välimäellä sijaitsee myös rautakautinen asuinpaikka. Tutkimusalueen pellot viettävät loivasti kaakkoon, korkeimmat kohdat ovat 31 metriä mpy. (merenpinnan yläpuolella) ja matalimmat 21 m mpy. Maaperä pelloilla on savea, hiekkaa/hiesua on paikoin korkeimmilla kohdin peltoja.

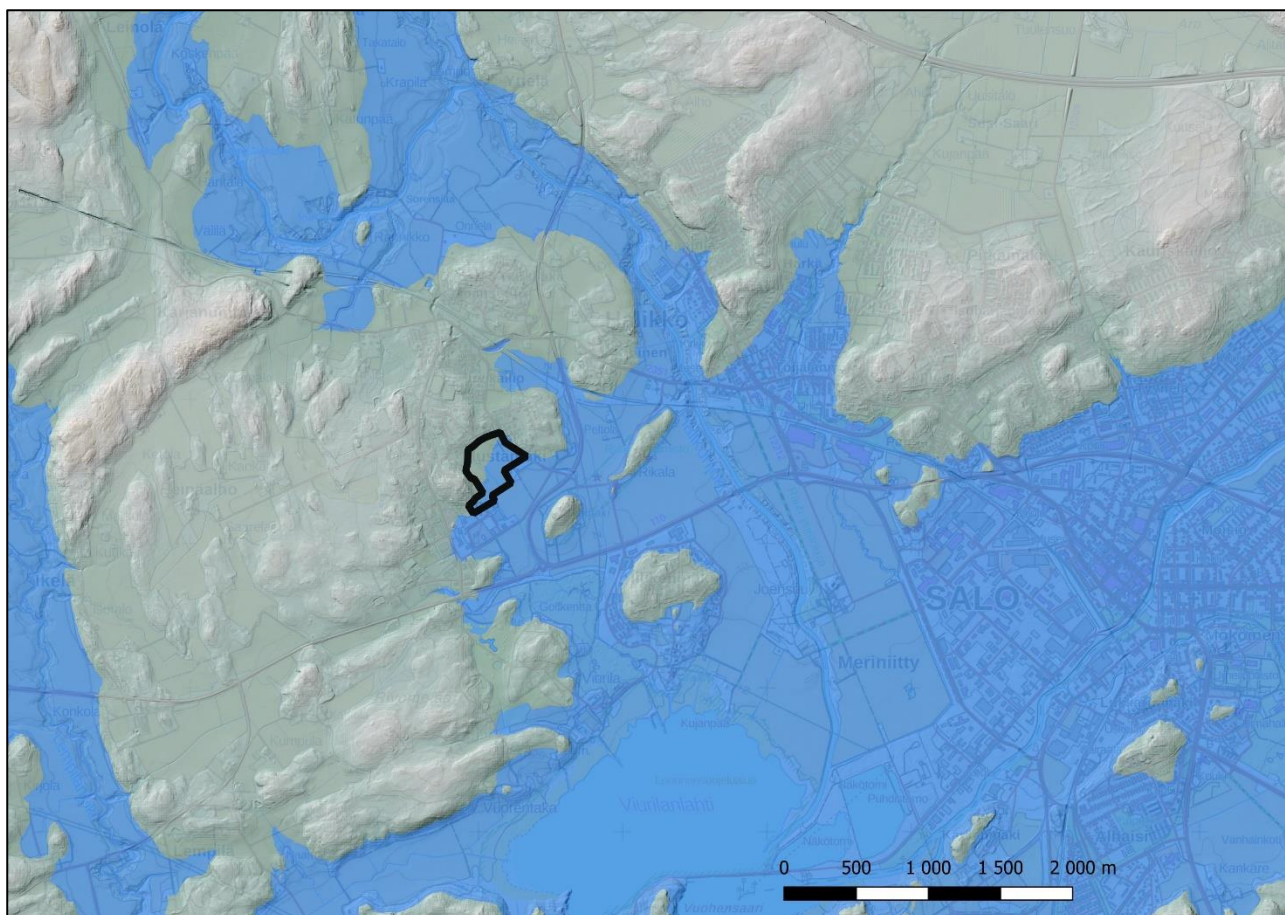
Esihistoriallisen ajan osalta alueen asutus painottuu selvästi rautakauteen, erityisesti keski- ja myöhäisrautakauteen, noin 550–1150 jälkeen ajanlaskun alun. Tutkimusalueelta ei rautakauden löytöjä tunneta, mutta parikolmekymmentä metriä peltojen pohjoispuolelta tunnetaan Lastenkoti-niminen (mj-tunnus 73040001) löytöpaikka, jota pidetään rautakautisena kätkönä. Paikalla sijainneen torpan pellosta löytyi 1800-luvun lopulla parikymmentä esinettä, joista suurin osa oli isoja pronssista tehtyjä rannerenkaita. Kohteessa on tehty kaivaustutkimuksia vuonna 1910 (A.M. Tallgren) ja vuonna 1968 (A. Sarvas), mutta mitään hautauksiin tai asuinpaikkaan viittaavaa ei tullut esille, joten esineet on oletettu kätkeyiksi.

Sijaintikorkeutensa perusteella tutkimusalueella on myös kivikauden asutukseen liittyvää potentiaalia, sillä sen perusteella alue on jääkauden jälkeisen maanpinnan kohoamisen seurauksena merestä noin 6500–4500 vuotta sitten (kuva 2). Kivikauden löytöjä ei alueelta kuitenkaan tunneta ja saviset rannat eivät todennäköisesti ole olleet sopivia ainakaan pitkäaikaiseen asumiseen.

Kuva 1. Tutkimusalue on kuvan keskellä olevilla pelloilla. Lastenkoti-niminen rautakautinen löytöpaikka on kuvan oikeassa reunassa olevan keltaisen rakennuksen takana. Kuvauskohterin kuva pohjoisesta. (AKDG7429:1)

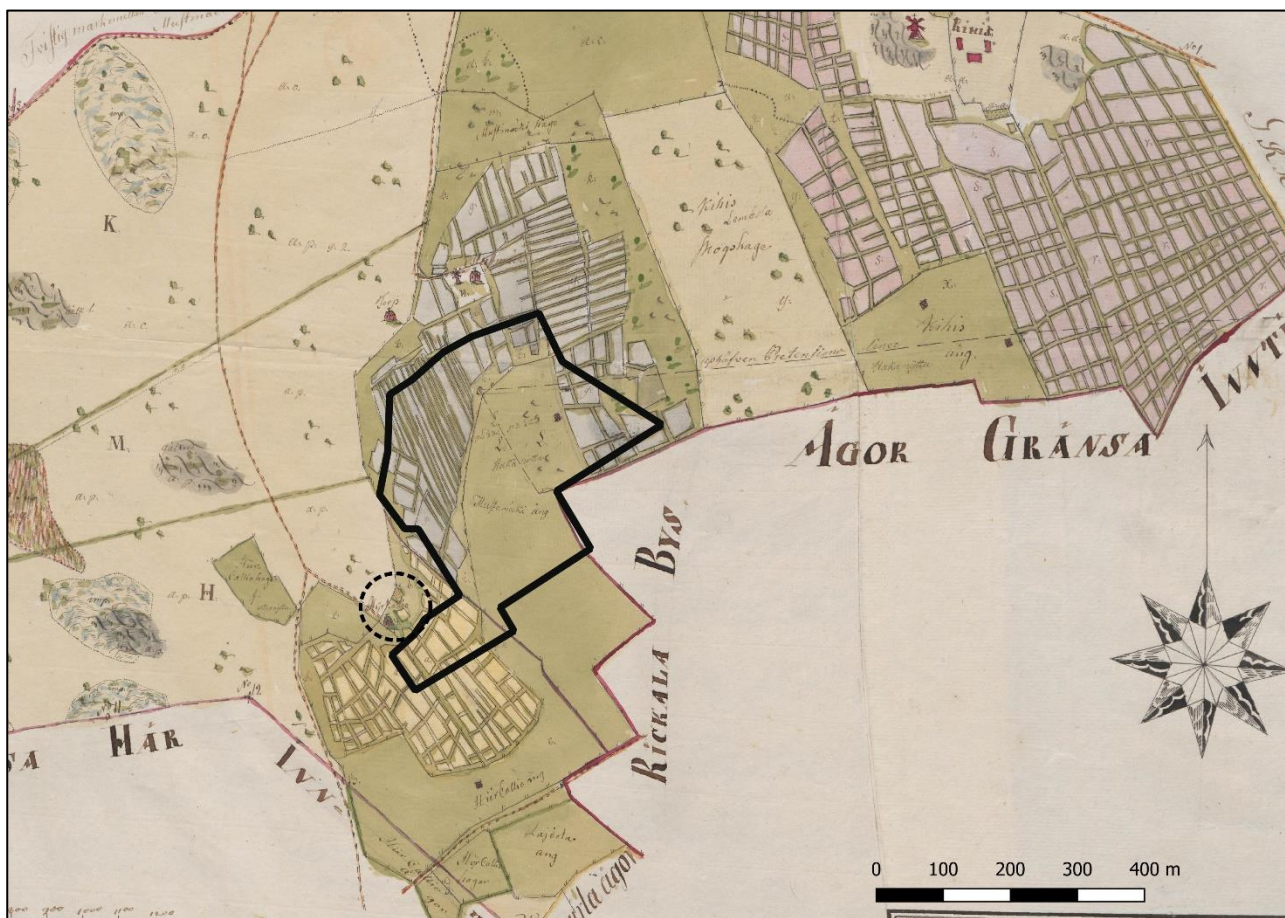

Kuva 2. Kivikaudella, noin 4900 vuotta sitten, tutkimusalue oli merenrantaa tai osittain vielä veden alla. Rantavaihe mallinnettu 25 metrin korkeuskäyrän mukaan.

Ei ole mitään syytä epäillä, etteikö Halikon asutus olisi jatkunut katkeamatta rautakaudelta keskiaikaan. Kirjalliset lähteet varhaiskeskiajalta 1200–1300-luvuilta ovat kuitenkin hyvin vähäiset. 1400-luvulta on jo enemmän mainintoja Halikon kylästä, kuten myös Hirvikallion kylästä. Hirvikallion kylä on ns. suomalaisen oikeuden kantakylä, jonka perustamisajankohta on varhaiskeskiajalla, todennäköisesti jo 1200-luvulla. Mm. läheiset Mustämäki ja Kihinen lienevät Hirvikallion tytärkylä. Hirvikalliolla on Suomen asutuksen yleisluettelon mukaan ollut yksi talo vuonna 1557 ja vuonna 1559 kaksi taloa. Tätä vanhemmasta ajasta ei ole Hirvikallion kohdalla tietoja. Hirvikallion yksinäistalo siirtyi 1800-luvulla Viurulan kartanon omistukseen (kuvat 3–5).

Tutkimusalueeseen liittyvät aiemmat tutkimukset on mainittu edellä, ja ne liittyvät Lastenkodin rautakautiseen kätköön. A.M. Tallgrénin koekaivauksia ei ilmeisesti ole raportoitu, raporttia ei ainakaan löytynyt Museoviraston arkistosta. Em. tutkimusten lisäksi Kimmo Seppänen Turun yliopistosta on käynyt tarkastamassa esiin tulleen nokimaakerroksen Lastenkodin kohteessa vuonna 1976. Nokimaakerros ei tarkastuksen perusteella ollut esihistoriallinen.

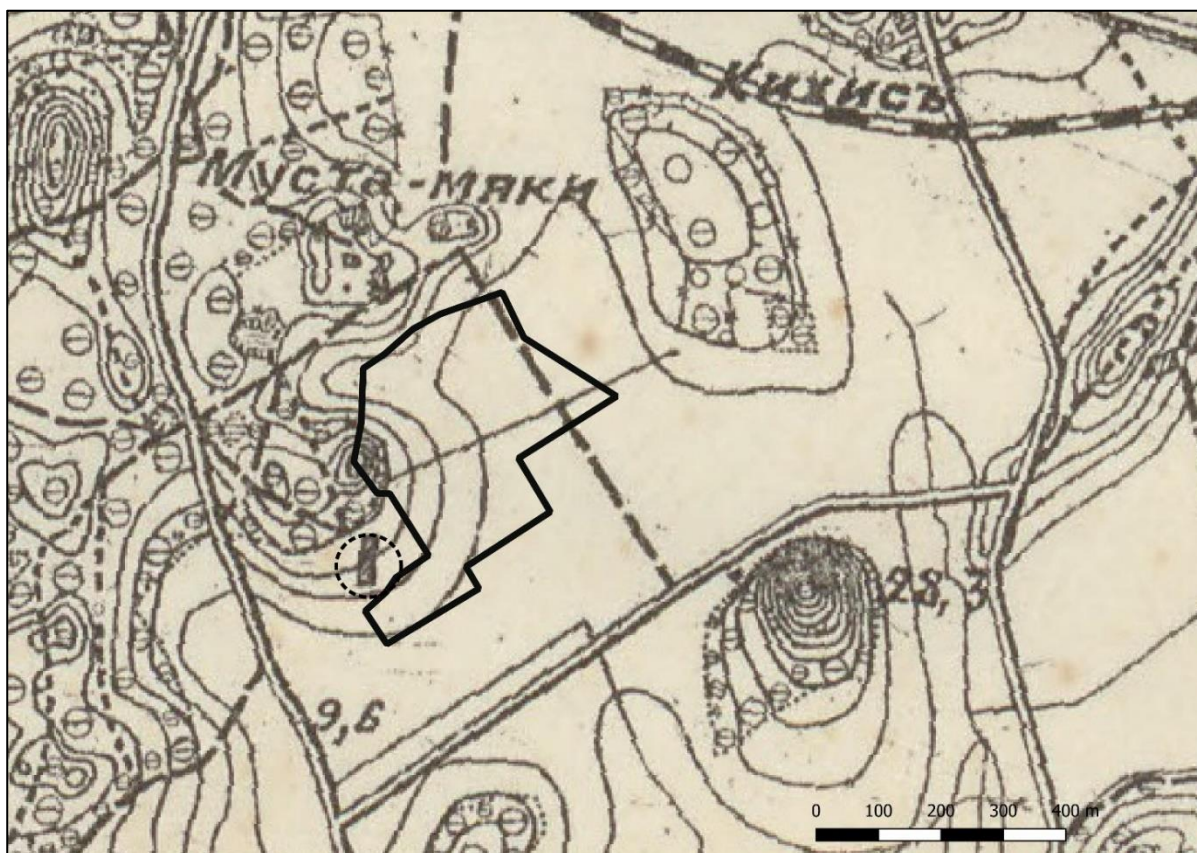

Kuva 3. Hirvikallion talo (ympyröity katkoviivalla) isojakokartalla vuosilta 1780–1787. Tutkimusalue rajattu mustalla viivalla. Mustakallion talo ja tuulimylly näkyvät tutkimusalueen pohjoispuolella. Kartan asemointi on suuntaa antava eikä kovin tarkka. (A9:25/1–3 Kihis; Kihis, Mustämäki ja Hirvikallio nimiset yksityistilat, tiluskartta ja selitys (1780–1787).

Kuva 4. Hirvikallio ja Mustamäki Kuninkaan kartastossa (1776–1805).

Kuva 5. Hirvikallio ja Mustamäki venäläisessä topografikartassa vuodelta 1878 (lehti VIII/20). Paikalla on rakennus (ympyröity katkoviivalla), mutta venäläisten topografikarttojen pohjalta tehdyssä väritetyssä Senaatin kartastossa rakennusta ei ole.

4. Tarkkuusinventoinnin maastotyöt ja tulokset

4.1. Maastotyöt ja menetelmät

Maastotyöt tehtiin 16.–17.4.2024 melko viileässä, mutta sateettomassa säässä. Tutkija Vesa Laulumaa toimi kenttätöjohtajana, apulaistutkijoina olivat Johanna Seppä ja Aleksi Stenberg, joista Seppä vastasi mittausdokumentoinnista. Maastotöihin osallistuivat myös metallinetsinharrastajat Juha Salmi ja Oskari Heikkilä. Metallinetsinnän tavoitteena oli selvittää, onko tutkimusalueella merkkejä rautakautisesta asutuksesta tai hautauksista.

Tutkimusmenetelmänä oli tarkkuusinventointi, jossa selvitetään koekuoppia kaivamalla ja tässä tapauksessa myös metallinetsintä käyttämällä, onko tutkimusalueella merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, esim. asuinpaikasta tai hautauksista. Mikäli merkkejä havaitaan, selvitetään muinaisjäännösalueen laajuus, säilyneisyys, kunto ja ikä.

Tutkimusalueelle tehtiin koekuoppia muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalisille maaston kohdille, jotka tässä tapauksessa olivat hieman korkeammalla olevat peltojen laidat ja muut kohoumat (kuva 6). Koekuopat olivat kooltaan 50x50 cm ja ulottuivat syvyydeltään peltomultakerroksen alapuolelle, yleensä noin 40–50 cm syvyyteen. Peltomultakerroksen alta havainnoitiin mahdollisia merkkejä muinaisjäännökseen liittyvistä kulttuurikerroksista, kuten likaantunutta maata, nokea/hiiltä tai puu/kivirakenteita. Koekuoppia kaivettiin yhteensä 55 kpl. Niitä tehtiin kolmeen ryhmään (kuvat 8–10),

Kuva 6. Apulaistutkija Johanna Seppä kaivaa koekuoppaa tutkimusalueen eteläosassa. (AKDG7429:5)

etelässä Hirvikallion muinaisjäännöspisteen eteläpuoliselle pellolle, jossa oli havaittavissa selvä kumpare ja alue nähtiin mahdollisena vanhemman keskiaikaisen asutuksen kannalta. Tutkimusalueen pohjoisreunaan kaivettiin kaksi pitkää jonoa koekuoppia pellon korkeimpaan reunaan ja kolmas koekuopitettu alue Hirvikallion tien eteläpuolella Välimäeltä laskevassa rinteessä (kuva 7 ja yleiskarttaliite).

Koekuopituksen lisäksi tehtiin ns. pintapoimintaa tutkimusalueen länsi- ja eteläosan kynnyksillä pelloilla. Metallinetsintää tehtiin kattavasti em. potentiaalisilla alueilla. Juha Salmen mukaan Hirvikallion eteläpuolinen alueen hän oli tutkinut jo aiemmin metallinetsimellä eikä sieltä ollut löytynyt mitään rautakautteen tai keskiaikaan liittyvää ja metallinetsintä siellä katsottiin tässä yhteydessä tarpeettomaksi. Alue on kuitenkin merkitty tutkittuna ortokuvaan em. tiedon perusteella.

Mittaukset tehtiin Trimble R10 GNSS-järjestelmällä ETRS-TM35 tasokoordinaatistossa, korkeusjärjestelmässä N2000 (FIN2005-geoidimalli). Kirkkonummen Mittausten ulkoinen tarkkuus on ± 3 cm ja sisäinen tarkkuus ± 1 cm. Tarkkuusinventoinnin valokuvausdokumentointi tehtiin Nikonin järjestelmäkameralla ja DJI Mavic 2 Pro-kuvauskopterilla, jolla otetuista kuvista koostettiin myös ortokuvamosaiikki.

Kuva 7. Ortokuva, johon on merkitty tutkitut alueet.

Kuva 8. Eteläosan koekuopittua aluetta. Kuva lännestä. (AKDG7429:6)

Kuva 9. Koekuopitusta tutkimusalueen itäosassa Hirvikalliontien tuntumassa. Kuva idästä. (. AKDG7429:11)

Kuva 10. Koekuopitusta tutkimusalueen pohjoisosassa Lastenkoti-nimisen rautakautisen löytöpaikan eteläpuoleisella pellolla. Kuva etelästä. (AKDG7429:12)

4.2. Tulokset

Koekuopitus ja pintapoiminta

Tarkkuusinventoinnissa ei havaittu mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä (kuvat 11–13). Koekuopat olivat kaikki löydöttömiä. Kuoppien maaperä oli pintakerroksissa savista peltomultaa, jota oli noin 25–30 cm kerros, tämän alla oli pääosin harmaata tai tummanharmaata savea. Vain koekuopissa 3 ja 18 maaperä peltokerroksen alla oli hiekkaa/hiesua. Kuoppa 3 oli eteläosan kumpareen päällä ja kuoppa 18 pohjoisosan laidassa. Pellot olivat huhtikuussa vielä kovin märkiä ja koekuoppiin nousi usein vettä heti kaivamisen jälkeen.

Kuva 11. Eteläosan koekuopitettulla alueella on matala kumpare, jonka yläosassa maaperä oli hiekkaisempaa vain yhden koekuopan kohdalla. Muualla maaperä oli savea. Kuvassa koekuoppa 3. Kuva lännestä. (AKDG7429:8)

Kuva 12. Aivan tutkimusalueen pohjoisosassa peltokerroksen alla tuli esiin hiekkaa/hiesua saven sijaan. Kuvassa koekuoppa 18, kuva idästä. (AKDG7429:13)

Kuva 13. Maaperä pelloilla oli huhtikuussa hyvin vetistä. Useimpiin koekuoppiin nousi vesi kaivamisen yhteydessä. Kuvassa koekuoppa 35. Kuva luoteesta. (AKDG7429:10)

Pintapöiminnassa pohjoisemmalta pellolta löytyi mm. pieni kuonan kappale, pieniä paloja punasavikeramiikkaa, posliiniastioiden pieniä kappaleita, liitupiipun hyvin pieni kappale ja kaksi kvartsin kappaletta. Kvartsit olivat melko epämääräisiä. Eteläiseltä pellolta löytyi pieni pala ilmeisesti harmaata kivilavakeramiikkaa, pieni pala kuonaa, pieni punasavikeramiikan pala ja kvartsi. Löydöt kuvattiin, mutta ei luetteloitu (kuvat 14 ja 15).

Kuva 14. Pintapöimintalöytöjä pohjoisemmalta pellolta.

Kuva 15. Pintapöimintalöytöjä eteläisemmältä pellolta.

Metallinetsintä

Metallinetsintää tehtiin kattavasti alueella, alempana olevat pellot eivät vaikuttaneet potentiaalisilta etsintää varten vaan siinä keskityttiin pitkälti samoille alueille kuin koekuopituksessa.

Metallinetsinnässä tuli esiin muutamia löytöjä, jotka viittaavat keskiajan asutukseen alueella (kuvat 16 ja 17). Näitä ovat pronssipadan kappaleet ja puukon hela. Pronssipadan kappaleita löytyi yhteensä 8 kpl, ne ovat läpimitaltaan 3–7 cm ja niitä löytyi laajalta alueelta tutkimusalueen pohjoisosasta. Puukon hela on ilmeisesti myös keskiajalta. Lisäksi löytyi lyijysinetti ja sydämen muotoinen solki, joka on kuitenkin selvästi keskiaikaa nuorempi. Edellä mainittujen löytöjen löytöpaikat mitattiin. Metallinetsinnässä löytyi lisäksi jonkin verran kolikoita (kuva 18), runsaasti metalliroskaa ja nuoria löytöjä, joita ei ole tarkemmin dokumentoitu. Löydöt kuvattiin ja poistettiin.

Kuva 16. Suurin löytyneistä pronssipadan kappaleista. (AKDG7429:16.)

Kuva 17. Metallinetsinnässä löytynyt puukon hela. (AKDG7429:17)

Kuva 18. Metallinetsinnässä löytyneitä kolikoita. Vanhin on vuodelta 1706. (AKDG7429:18.)

5. Yhteenveto

Salon kaupungin Riikki-Mustamäki yleiskaavan muutoshankkeen suunnittelualue sijaitsee entisessä Halikon kunnassa, noin viisi kilometriä Salon keskustasta länteen. Varsinais-Suomen maakuntamuseo antoi elokuussa 2017 lausunnon kaava-alueiden arkeologisista tutkimustarpeista, mukaan lukien tarpeen tarkkuusinventoinnille, joka toteutettiin vuonna 2024.

Inventoinnissa selvitettiin esihistoriallisen ja historiallisen ajan maankäyttöä ja asutusta. Alueen arkeologinen potentiaali arvioitiin muun muassa Museoviraston rekisterien, historiallisten karttojen ja aiempien tutkimusraporttien avulla. Kivikauden ja rautakauden asutuksen mahdollisuuksia tutkittiin myös maaperäkarttojen ja muinaismerenrantojen mallinnuksen avulla.

Tutkimusalue sijaitsee Mustamäellä ja on kooltaan noin 11,7 hehtaaria. Lähistöllä on historiallisesti merkittäviä rautakautisia kohteita, kuten Rikalanmäen asuin- ja hautapaikat. Tutkimusalue itsessään on rakentamaton peltoa, ympärillään pientaloasutusta ja teollisuusalueita. Maaperä on pääosin savea, ylemmillä maaston kohdilla hiekkaa/hiesua. Sijaintikorkeutensa puolesta alueella on potentiaalia kivikauden asutukselle. Tutkimusalueelta ei tunneta rautakauden löytöjä, mutta aivan alueen tuntumassa on Lastenkodin rautakautinen kätkölöytö. Alue on kuulunut keskiaikaiseen Hirvikallion kylään, joka on peräisin jo 1200-luvulta.

Maastotyöt suoritettiin huhtikuussa 2024. Tutkimusmenetelmiin kuului koekuoppien kaivaminen, pinta-poiminta ja metallinetsintä. Koekuopista ei löytynyt merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä, ja maaperä oli pääosin savista peltomultaa. Pintapoiminnassa löytyi pieniä määriä keramiikkaa ja kvartsia, mutta ei merkittäviä löytöjä. Metallinetsinnässä löydettiin muutamia keskiaikaan viittaavia esineitä, kuten pronssipadan kappaleita ja puukon hela, mutta ei merkittäviä rautakauden tai aikaisemman asutuksen merkkejä.

Inventoinnissa ei löytynyt merkittäviä arkeologisia kohteita tutkimusalueelta. Alueen arkeologinen potentiaali jäi siten vähäiseksi, eikä tarkkuusinventoinnissa havaittu merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä. Löydettyjen esineiden perusteella alueella on ollut keskiaikaista asutusta, mutta ei varhaisempaa merkittävää asutusta tai hautauksia.

Valokuvaluettelo

- AKDG7429:1 Salo, Halikko, Mustamäki. Tutkimusalue on kuvan keskellä olevilla pelloilla. Lastenkoti-niminen rautakautinen löytöpaikka on kuvan oikeassa reunassa olevan keltaisen rakennuksen takana. Kuvauskohterin kuva pohjoisesta.
- AKDG7429:2 Salo, Halikko, Mustamäki. Maisemaa tutkimusalueesta (kuvan oikeassa laidassa) kohti taustalla näkyvää Halikonlahtea. Kuvan keskellä olevalla metsäisellä mäellä on Rikalan linnavuori. Kuvauskohterin kuva luoteesta.
- AKDG7429:3 Salo, Halikko, Mustamäki. Maisemaa tutkimusalueelta kohti taustalla näkyvää Halikonlahtea. Kuvan keskellä olevalla metsäisellä mäellä on Rikalan linnavuori. Kuvauskohterin kuva luoteesta.
- AKDG7429:4 Salo, Halikko, Mustamäki. Kuvauskohterin kuvista koostettu ortokuvamosaiikki. Pohjoinen ylhäällä.
- AKDG7429:5 Salo, Halikko, Mustamäki. Apulaistutkija Johanna Seppä kaivaa koekuoppaa tutkimusalueen eteläosassa.
- AKDG7429:6 Salo, Halikko, Mustamäki. Eteläosan koekuopitettua aluetta. Kuva lännestä.
- AKDG7429:7 Salo, Halikko, Mustamäki. Eteläosan koekuopitettua aluetta. Kuva lännestä.
- AKDG7429:8 Salo, Halikko, Mustamäki. Eteläosan koekuopitettulla alueella on matala kumpare, jonka yläosassa maaperä oli hiekkaisempaa vain yhden koekuopan kohdalla. Muualla maaperä oli savea. Kuvassa koekuoppa 3. Kuva lännestä.
- AKDG7429:9 Salo, Halikko, Mustamäki. Lähes kaikissa koekuopissa maaperä oli vetistä savea, lukuun ottamatta aivan tutkimusalueen pohjoiskulmaa, jossa maaperä oli hieman hiekkaisempaa. Kuvassa koekuoppa 16. Kuva pohjoisesta.
- AKDG7429:10 Salo, Halikko, Mustamäki. Maaperä pelloilla oli huhtikuussa hyvin vetistä. Useimpiin koekuoppiin nousi vesi kaivamisen yhteydessä. Kuvassa koekuoppa 35. Kuva luoteesta.
- AKDG7429:11 Salo, Halikko, Mustamäki. Koekuopitusta tutkimusalueen itäosassa Hirvikalliontien tuntumassa. Kuva idästä.
- AKDG7429:12 Salo, Halikko, Mustamäki. Koekuopitusta tutkimusalueen pohjoisosassa Lastenkoti-nimisen rautakautisen löytöpaikan eteläpuoleisella pellolla. Kuva etelästä.
- AKDG7429:13 Salo, Halikko, Mustamäki. Aivan tutkimusalueen pohjoisosassa peltokerroksen alla tuli esiin hiekkaa/hiesua saven sijaan. Kuvassa koekuoppa 18, kuva idästä.
- AKDG7429:14 Salo, Halikko, Mustamäki. Pintapoimintalöytöjä pohjoisemmalta pellolta.
- AKDG7429:15 Salo, Halikko, Mustamäki. Pintapoimintalöytöjä eteläisemmältä pellolta.
- AKDG7429:16 Salo, Halikko, Mustamäki. Suurin löytyneistä pronssipadan kappaleista.
- AKDG7429:17 Salo, Halikko, Mustamäki. Metallinetsinnässä löytynyt puukon hela.
- AKDG7429:18 Salo, Halikko, Mustamäki. Metallinetsinnässä löytyneitä kolikoita. Vanhin on vuodelta 1706.

Lähteet

Painetut lähteet

Alanen, Timo ja Kepsu, Sauli 1989: *Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805*. SKS.

Eronen, Matti, Glückert, Gunnar, Hatakka, Lassi, van de Plassche, Orson, van der Plicht, Johannes ja Rantala, Pasi 2001: Rates of Holocene isostatic uplift and relative sea-level lowering of the Baltic in SW Finland based on studies of isolation contacts. *Boreas* 30(1), 17–30.

Harju, Erkki-Sakari; Lappalainen, Jussi T 2012: *Kuninkaan kartasto Etelä-Suomesta 1776–1805*. SKS:n toimituksia 1373.

Hirviluoto, Anna-Liisa ja Pitkänen, Kari 1992: *Halikon historia I*. Jyväskylä

Hyvärinen, Hannu 1999: Shore Displacement and Stone Age Dwelling sites near Helsinki, Southern Coast of Finland. Teoksessa Huurre, M. (ed.), *Dig It All*. Papers dedicated to Ari Siiriäinen. The Finnish Antiquarian Society & The Archaeological Society of Finland, Helsinki. 79–89.

Salon seudun rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema. SARAUM 2000–2004 projektiraportti 2005. Halikon kulttuuriympäristö ja arvot. Toimitus ja taitto Paula Silander Turun maakuntamuseo.

Arkistolähteet

Sarvas, Anja 1968: Halikko - Mustamäki. Koekaivaus v. 1968. Museoviraston arkisto.

Seppänen, Kimmo 1977: Tarkastuskertomus löydetyistä nokimaakerroksesta 22.8.1976. Turun yliopisto. Museoviraston arkisto

Historialliset kartat

A2a:3 Hirvikallio; Maunula, Padanoja, Pamsila ja Salontaka nimisiä, Hirvikallioon yhdistettyjä entisiä yksinäistaloja koskevia merkintöjä; Padanojan tiluskartta ja selitys (1694). Tekijä Wetterwijk, Johan.

[A2a:3 Hirvikallio v. 1694](#)

A9:8/6 Hirvikallio; Maunula, Padanoja, Pamsila ja Salontaka nimisiä, Hirvikallioon yhdistettyjä entisiä yksinäistaloja koskevia merkintöjä; Maunulan tiluskartta ja selitys (1727). Tekijä Wetterwijk, Johan.

[A9:8/6 Hirvikallio v. 1727.](#)

A9:25/1–3 Kihis; Kihis, Mustamäki ja Hirvikallio nimisten yksityistilat, tiluskartta ja selitys (1780–1787)

[A9:25/1–3 Kihis v. 1780-1787](#)

Internet-lähteet

Kansallisarkiston verkkopalvelut, www.arkisto.fi

Museoverkko, rekisteriportaali [Museovirasto - Rekisteriportaali \(museoverkko.fi\)](http://museoverkko.fi)

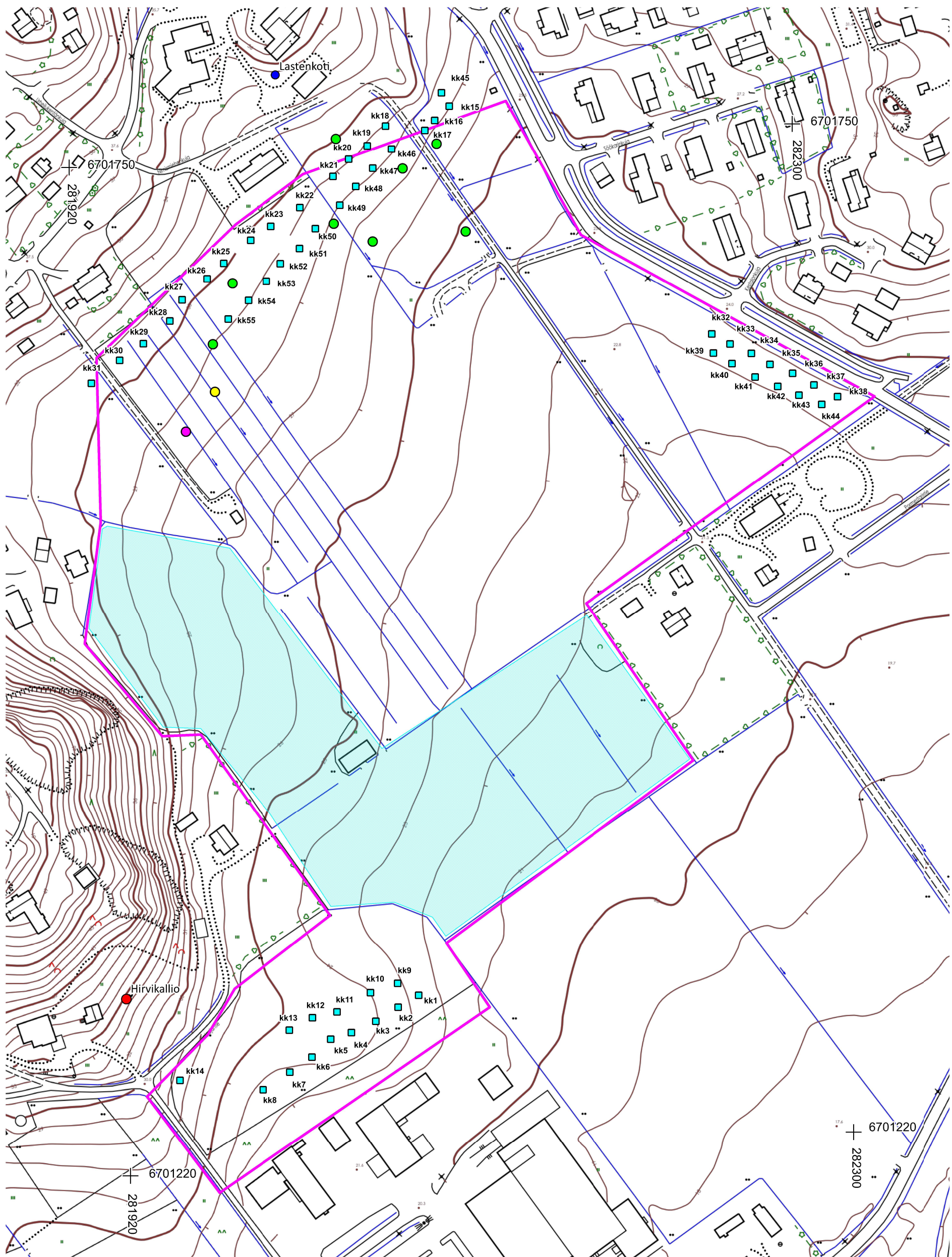
Museoviraston asiat, <https://asiat.museovirasto.fi>

Maanmittauslaitos. Karttapaikka. <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/>

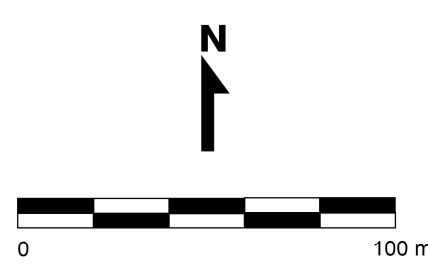
Paikkatietoikkuna, <http://www.paikkatietoikkuna.fi>

Vanhat kartat -sivusto www.vanhatkartat.fi

- kiinteä muisnaisjäännös
- irtolöytöpaikka
- tutkimusalue
- pintapoitettu avoin peltoalue
- koekuoppa, nro
- pronssieineen katkelma
- lyijysinetti
- sydämen muotoinen solki

SALO Hakikko Mustamäki Vesa Laulumaa 2024		Yleiskartta tutkimusalue, koekuopat ja löydöt mk 1:2000 pohjakartta © Salon kaupunki	
mitt. Johanna Seppä digit. Johanna Seppä		Koord.: TM35-FIN Korkeus: N2000	kartta 1
MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT			